

44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİNDƏ AZƏRBAYCAN DİASPORUNUN QARABAĞ UĞRUNDA MÜBARİZƏSİ

Dünya ölkələrinin tarixində bir çox müharibələr, işğallar, geri qayıdışlar və qələbələr baş vermişdir. Azərbaycanın şanlı tarixinə 10 noyabr günü qızıl hərflərlə daxil oldu. Belə ki, 44 gün davam edən hərbi əməliyyatlar nəticəsində Azərbaycan ordusu Ermənistanın 30 il ərzində qurduğu silahlı qüvvələrini darmadağın edərək, işğal altında olan ərazilərimizi azad etdi. Azərbaycan Respublikası ərazilərinin işğaldan azad olunması və ərazi bütövlüyünün bərpası naminə aparılmış II Qarabağ Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun göstərdiyi şücaət, mərdlik xalqımızın tarixinə şərəflə həkk olunan zəfər qazandırdı.

44 günlük hərbi əməliyyatlar dövründə xaricdəki soydaşlarımız siyasi görüşündən, düşüncəsindən, yaşadığı ölkədən, çalışdığı yerdən asılı olmayaraq, milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə və ordumuza dəstək göstərdi.

Bir sözlə, Azərbaycan diasporu Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ilə mübarizədə hər zamankından daha fərqli və fəal şəkildə həmrəylik nümayiş etdirməklə mübarizənin ön cərgəsində böyük şücaətlə təbliğat apardı. Fəxrle deyə bilərik ki, həqiqətən də, Ermənistanla mübarizədə yeni bir cəbhə - Azərbaycan diasporu cəbhəsi açıldı. Bu cəbhənin aparıcı qüvvəsi Azərbaycan diasporunun ziyalıları, sayılıb-seçilən məşhur şəxsiyyətləri, ictimai xadimləri, ən əsası isə qəlbi daim vətənlə döyünən soydaşlarımızdır.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çıxışlarında dünya azərbaycanlılarına dair səsləndirdiyi fikirlərə istinad edərək, tam əminliklə söyləyə bilərik ki, informasiya mübarizəsində düşmən üzərində əldə etdiyimiz qələbənin əhəmiyyətli hissəsi, məhz Azərbaycan diasporunun peşəkar və əzmliliyi fəaliyyəti sayəsində əldə edilmişdir. Bu mübarizədə hər bir həmvətənimiz əlindən gələni əsirgəmədən yaşadığı ölkədə Azərbaycanın haqq səsinin duyulması istiqamətində yorulmadan fəaliyyət göstərmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqımıza 2020-ci il 27 sentyabr tarixli müraciətindən sonra xaricdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarına Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin müraciətləri ünvanlandı. Müharibənin başlanmasından bir neçə gün sonra sentyabrın 30-da Dövlət Komitəsində Azərbaycanda yaşayan hind, gürcü, ukrayna, rus, polyak, pakistan, axıska türkləri və digər icmaların təmsilçiləri ilə görüş keçirildi. Tədbirdə icma rəhbərləri və nümayəndələri BMT-yə, Avropa Şurası və digər beynəlxalq təşkilatlara, beynəlxalq hüquq və normalara hörmətlə yanaşan bütün dövlətlərə ünvanlanmış birgə bəyanat imzalandı. Oktyabrın 2-də Azərbaycan elmini xarici ölkələrdə təmsil edən ictimai xadimlərlə görüş keçirildi, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin təbliği istiqamətində müzakirələr yayımlandı. ABŞ, Kanada, Almaniya, Fransa, Niderland, Polşa və digər ölkələrin bir sıra şəhərlərində Azərbaycan həqiqətlərini əks etdirərək 100-ə yaxın afişa və posterlər yerləşdirildi. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına görə, bu gün dünyanın

müxtəlif ölkələrində, ümumilikdə, 500-ə yaxın diaspor təşkilatımız var və onların da Azərbaycanın haqq səsinin duyulması istiqamətində fəaliyyəti çox aktivdir. Bu da onu deməyə əsas verir ki, bu qurumlarda təmsil olunan diaspor fəalları keçirdikləri Azərbaycan dövlətinə dəstək mitinqləri təqdirəlayiq idi. Bu, diaspor fəallarının Azərbaycana və azərbaycanlılığa bağlılığının göstəricisiydi. II Qarabağ savaşına da biganə qalmayan Azərbaycan diasporu ənənəsinə sadıq qalaraq, əsl vətənpərvərlik və doğma vətənə dəstək nümunəsi göstərdi. Xarici ölkələrdəki soydaşlarımız 30 ildir ki, işğal altında qalan torpaqlarımı-

“Müqəddəs Vətən müharibəsi zamanı xaricdə yaşayan soydaşlarımızın düşmənin və anti Azərbaycan dairələrin məkrli təxribatlarına qarşı cəsarətli etirazları, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində fədakar xidmətləri Qələbəmizə layiqli töhfə olmuşdur”

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

zın tamamilə düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən mücadiləyə səmimi qəlbdən inanırdılar. Azərbaycan diasporunun göstərdiyi humanitar yardımları ilə yanaşı, informasiya imkanları da hələ 2020-ci ilin iyul ayında öz gücünü və əzəmətini göstərmişdir.

Azərbaycan ordusunun maddi-texniki və digər təchizatın yüksək səviyyədə təmin olunmasına baxmayaraq, xaricdə yaşayan soydaşlarımız, diaspor təşkilatları orduya və əhaliyə dəstəyi, özlərinə mənəvi borc hesab edərək bu yöndə davamlı yardımlar edirdilər. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına görə, Amerika və Avropanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporu tərəfindən ordumuza, şəhid və qazi ailələrinə 332 min 640 manat, 188 min 416 ABŞ dolları və 118 min 782 Avro məbləğində (cəmi 900 min 073 man) maddi dəstək göstərilmişdir. Vəsaitlər Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu və Silahlı Qüvvələrə Yardım Fondu vasitəsilə, eləcə də birbaşa olaraq çatdırılmışdır.

Maddi vəsaitlə yanaşı, soydaşlarımızın təşəbbüsü ilə ölkəmizə, əsgərlərimiz üçün minlərlə isti geyimlər, ərzaq bağlamaları, tibbi avadanlıqlar da göndərilmişdir. Kanadada yaşayan bir qrup diaspor fəalları 101 şəhid ailəsinə himayəyə götürüb. Dünyanın müxtəlif ölkələrində olan diaspor təşkilatları Azərbaycanın həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyat-

ları dönməndə ordumuza, dövlətimizə dəstəklə bağlı çoxsaylı etiraz aksiyaları keçiriblər. Beynəlxalq ictimaiyyətin həqiqətləri bilməsi üçün bütün imkanlarını səfərbər edən soydaşlarımız həm də cəbhəyanı zonada yaşayan maddi zərər dəymiş sakinlərə də vaxtaşırı kömək etmişlər. Növbəti belə bir addım Varonej azərbaycanlıları tərəfindən atılıb. Almaniyanın Ştutqart şəhərində də azərbaycanlı gənclərin iştirakı və Azərbaycanın Baden Vüttenberqdəki fəxri konsulluğunun təşəbbüsü ilə Azərbaycana dəstək aksiyası keçirilib. Soydaşlarımız Ştutqart şəhərinin mərkəzi meydanında Azərbaycan dövlətinə və ordusuna dəstək,

və bəzi xarici media qurumlarına açıqlamalar verdi. Bu ölkələrə Belçika, İspaniya, İngiltərə, Əlcəzair, Misir, Səudiyyə Ərəbistanı, Moldova, Ukrayna və digər dövlətlərin media orqanları aiddir.

Onu da xatırladaq ki, əvvəlki dönmələrlə müqayisədə Azərbaycan diaspor təmsilçilərinin xarici media ilə iş prinsipində müsbət meyillər var. Buna misal olaraq İspaniya, Niderland, İngiltərə, Misir, müxtəlif Mərkəzi Asiya respublikaları və digər ölkələrdə Azərbaycan diasporunun xarici mediada dərc etdiyi yazıları göstərmək olar. Məsələn, İspaniya Azərbaycanlıları Birliyinin sədri Vahid İmanovun sözlərinə görə, yaşadığı ölkənin bir sıra media qurumları ilə əlaqələrə malikdirlər. “İspaniya Azərbaycanlıları Birliyi olaraq bir çox media qurumları ilə əlaqələrimiz var, onlardan bəziləri ilə daha sıx münasibətlərimiz mövcuddur. Buna görə də istədiyimiz zaman və istənilən mövzuda onlarla əməkdaşlıq edərək, Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı yazılarımızı dərc etdirə bilərik”.

Azərbaycan diasporu dövlətimizlə bağlı bütün məsələlərdə etirazlarını nümayiş etdirirlər. Belə ki, Niderlandda fəaliyyət göstərən azərbaycanlı icmasının üzvləri ölkə parlamentində Xristian Demokrat Partiyasını (CDA) təmsil edən deputat Martijn Van Helbertlə görüşərək, Qarabağ müharibəsi ilə bağlı real hadisə və faktlar təqdim etmişdilər. Sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin bütün cəbhə boyu ölkəmizə hücum etdiklərini xatırladan soydaşlarımız Ermənistanın 30 il ərzində Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsini və ona bitişik 7 rayonunu işğal etdiyinə, milyona yaxın azərbaycanlı etnik təmizləməyə məruz qoymağına, Azərbaycan ordusunun beynəlxalq qanunlara uyğun olaraq ölkəmizin özünü müdafiə və ərazi bütövlüyünün bərpası hüququnu həyata keçirdiyinə bir daha diqqəti yönəltmişdilər. İcma üzvləri Niderland parlamentinin Azərbaycana qarşı sanksiyaları nəzərdə tutan Azərbaycanın və Türkiyənin əleyhinə olan qərar qəbul etməsinə ədalətsiz addım adlandırmışdılar. Bu qərarın iki ölkə arasında münasibətlərə ciddi təsir edəcəyini nəzərə çatdırmışdılar. Sosial media üzərindən Ermənistanın Niderland Krallığındakı səfirinin siyasi dairələrə ünvanladığı iftira dolu məktubuna sərt cavab yazaraq, “problemlərinizi Niderlanda gətirməyin” başlıqlı status paylaşdığı üçün Martijn Van Helbertə minnətdarlıq etmişdilər.

Belçikada yaşayan azərbaycanlı icması Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınması və işğalını dəstəkləyən addımların atılmaması ilə bağlı Belçika Parlamenti və Avropanın bir sıra beynəlxalq qurumlarına müraciət etmişdir. Belçika Parlamentinin rəhbərliyinə, Xarici İşlər Nazirliyinə, bu ölkənin Azərbaycanadakı səfirliyinə, Avropa Birliyinə, bütün siyasi partiyalara və digər qurumlara ünvanladığı müraciətdə qeyd edirdi ki, Azərbaycan ordusunun Qarabağda qazandığı qələbəni həzm edə bilməyən erməni separatçıları və onların diaspor adı altında fəaliyyət göstərən havadarları yenidən hərəkatə keçiblər.

(Davamı 9-cu səhifədə)

Onlar Niderland və Belçika parlamentlərində olan bəzi anti Azərbaycan qüvvələri ilə birlikdə Dağlıq Qarabağdakı qondarma və cinayətkar rejimin tanınması ilə bağlı addımlar atılmasına cəhdlər göstərirlər. Belə cəhdlərdən biri Brüssel şəhərində “Artsax” ofisinin açılması və qondarma rejimlə diplomatik əlaqələrin qurulmasına dair məsələnin gündəmə gətirilməsidir.

Bu addıma kəskin etirazını bildiren azərbaycanlı icması xəbərdarlıq etmişdir ki, Azərbaycanın dünya birliyi, o cümlədən Belçika dövləti tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünə zidd olan belə qərarın qəbulu beynəlxalq hüquq və normalara zidd olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan–Belçika əlaqələrinə, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycanın münasibətlərinə zərbə vura bilər.

Ümumiyyətlə, dünyanın dörd bir yanında Avropadan tutmuş Asiyaya, Birləşmiş Ştatlardan tutmuş Avstraliya, Yeni Zelandiyaya qədər bütöv bir coğrafiyada bu gün Azərbaycan həqiqətləri, erməni təcavüzü, eyni zamanda Azərbaycanın haqq işi uğrunda apardığı mübarizə bütün aspektləri üzrə dünya ictimaiyyətinə çatdırılır. Bəşəriyyətdən, sivil dünyadan Azərbaycanın səsinə səs vermək istənilir, erməni terroruna qarşı ölçü götürmək tələb olunur. Bu mənada Birləşmiş Ştatların Mayami ştatının əsas yollarında “Karabkh is Azeirbaijan” şüarı yazılmış lövhələrin asılması da Azərbaycanın haqlı mövqeyinin dünyaya, Amerika cəmiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Belə ki, Amerika-Azərbaycan Mədəniyyət Assosiasiyasının təşəbbüsü və Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə ABŞ-da Florida ştatının Mayami şəhərinin mərkəzi yollarında Azərbaycan bayrağının və Qarabağ atlarının təsvir olunduğu, “Karabkh is Azeirbaijan” şüarı yazılmış lövhələr quraşdırılmışdı.

Azərbaycanın haqq işi uğrunda başladığı müqəddəs savaşa qardaş Türkiyədən də davamlı dəstək gəlmiş və bu ölkədə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız, cəmiyyət və birliklərimiz son proseslərdə xüsusi fəallıq nümayiş etdirmişlər. Belə ki, bu günlərdə qardaş Türkiyə Cümhuriyyətinin paytaxtı Ankara şəhərində Gəncə və Bərdə terrorunun qurbanları yad edilmişdir.

Bundan başqa Finlandiya azərbaycanlılarının koordinasiatoru və Finlandiyada yaşayan azərbaycanlıların təşəbbüsü ilə paytaxt Helsinki şəhərində bu ölkə parlamentinin qarşısında, “Ermənistan dövlətinin mülki Azərbaycan əhalisinə təcavüzünə dur deyək” adlı dinc aksiya keçirilmişdir.

Sonda aksiya iştirakçıları Finlandiyada yaşayan azərbaycanlılar adından Finlandiya parlamentinə, ATƏT-in Finlandiya üzrə təmsilçisinə, dünya ictimaiyyətinə və beynəlxalq təşkilatlara səslənərək, Ermənistan dövlətinin Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı törətdiyi bu təcavüzü dayandırması, Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarını tərk etməsi üçün təzyiq göstərməyə çağırmışdılar.

44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİNDƏ AZƏRBAYCAN DİASPORUNUN QARABAĞ UĞRUNDA MÜBARİZƏSİ

Paralel olaraq Vətən müharibəsi dönməndə İsrailin müxtəlif yerlərində, o cümlədən Hayfa, Təl-Əviv kimi şəhərlərində, Almaniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin təşkilatçılığı ilə Almanyanın Köln, Hannover şəhərlərində, “Azer-Der” cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə Avstriyanın Vyana şəhərində, Münhen Azərbaycanlıları Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Münhendə, Skandinaviya Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının və Azərbaycan İsveç Federasiyasının təşəbbüsü ilə İsveç Krallığının Stockholm şəhərində icazəli aksiyalar keçirilmişdir. Aksiya iştirakçıları çıxışlarında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda apardığı haqlı mübarizəni dəstəklədiklərini bildirib, beynəlxalq ictimaiyyəti Ermənistanın işğalçı və təcavüzkar siyasətinə son qoyulması üçün ədalətli mövqe nümayiş etdirməyə çağırmışlar.

Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı, Pakistan İslam Respublikası, Oman Sultanlığı və Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasında yaşayan azərbaycanlılar da Azərbaycan dövlətinin yanında olduqlarını bəyan edərək, yaşadıkları ölkələrin yerli ictimaiyyətini Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləməyə və işğalçı Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətini pisləməyə çağırmışdılar. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının həmrəylik nümayiş etdirərək, Azərbaycanın haqq səsinə dəstək tədbirlərinin sayını artırmaq olar. Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəallığı, mövcud olduqları ölkələrin rəsmi dairələri, qanunverici və icraedici orqanları ilə qurduqları səmərəli əməkdaşlıq, müntəzəm olaraq keçirdikləri görüşlər, həmçinin apardıqları müzakirələrin nəticəsidir ki, onların mütəşəkkilliyi Azərbaycanda, xüsusilə də cəbhədə gedən proseslərlə həmahənglik təşkil etdi. Müharibənin Azərbaycanın qələbəsi ilə başa çatması da soydaşlarımızı dərinləndirən sevindirdi. Dünya azərbaycanlılarını qürurlandıran bir məsələ də odur ki, 30 il ərzində nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nizamlaya bilmədikləri münafişəni Azərbaycan ordusu öz gücü ilə 44 gün ərzində həll etdi.

Minarə S.AĞAMALIYEVA,
AMEA A.A.Bakıxanov adına
Tarix İnstitutunun “Beynəlxalq
münasibətlər və diaspor tarixi”
şöbəsinin elmi əməkdaşı

